

Współpraca Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych z Fundacją Lanckorońskich w zakresie rejestracji poloników w archiwach ukraińskich

Współpraca Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych z Fundacją Lanckorońskich prowadzona jest w ramach międzynarodowego programu archiwalno-badawczego pod nazwą: "Reconstitution of the Memory of Poland" (Odtworzenie Pamięci Polski). Jego głównym celem jest gromadzenie informacji o źródłach do historii Polski z okresu 1772-1918, a docelowo - również do 1945 r., przechowywanych w archiwach zagranicznych. W latach 1998-2004 program był realizowany pod auspicjami Rady Europy i przez nią finansowany. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych otrzymywała również wsparcie finansowe na prowadzenie projektu z innych źródeł, np. ze środków Fundacji Kronenberga, Fundacji Boscha, Towarzystwa Ubezpieczeń Warta. Od 2005 r. działania w projekcie koncentrują się na kwerendach w archiwach ukraińskich, gromadzących wiele materiałów historycznych o polskiej proweniencji, wytworzonych w różnych okresach historycznych, poczynając od końca XVIII w. do II wojny światowej. Koszty prac badawczych realizowanych od 2005 r. do dnia dzisiejszego finansowane są przez Fundację Lanckorońskich. W ciągu minionych 10 lat współpracy zorganizowano ponad 20 wyjazdów badawczych z udziałem pracowników polskich archiwów państwowych. Wyniki kwerend gromadzone są zarówno w formie tradycyjnej (sprawozdania opisowe), jak też wprowadzane do komputerowej bazy danych. Trwają prace nad umożliwieniem wszystkim osobom zainteresowanych dostępem *online* do szczegółowych informacji zebranych w czasie prac badawczych.

W ostatnich latach prace skoncentrowane zostały w archiwach ukraińskich we Lwowie i Tarnopolu, tj. obejmujących terytorium byłych województw południowo-wschodnich w II Rzeczypospolitej. Zorganizowano też wyjazd rozpoznawczy do Archiwum Państwowego Obwodu Rówieńskiego w Równem oraz Archiwum Państwowego Obwodu Odeskiego w Odessie.

Poniżej zamieszczono przegląd rezultatów prac przeprowadzonych w latach 2011-2015.

Rezultaty kwerend badawczych w latach 2011-2012

W 2011 i na początku 2012 r. badania prowadzone były w trzech archiwach na Ukrainie:

- Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego we Lwowie
- Archiwum Państwowe Obwodu Tarnopolskiego w Tarnopolu
- Archiwum Państwowe Obwodu Rówieńskiego w Równem na Wołyniu.

W **Archiwum Państwowym Obwodu Lwowskiego** w pierwszym etapie prac poszukiwaniami objęto łącznie 8 zespołów archiwalnych, liczących ponad 39 tys. jednostek, tj.:

Politechnika we Lwowie (fond Nr 27, opys 2,3, 4,5) z lat 1848-1939.

Państwowe Wyższe Nauczycielskie Kursy we Lwowie (Fond 60, opys 1), 1922 r.

Ludwik Finkiel – polski historyk, profesor, rektor Uniwersytetu Lwowskiego im. Jana Kazimierza (Fond 254, opys 1), z lat 1858-1930.

Związek Obrońców Lwowa (Fond 266, opys 1), z lat 1918-1939.

Starostwo Powiatowe Brzozowskie (Fond 618, opys 1), 1921 r.

Izba Rzemieślnicza we Lwowie (Fond 29, opys 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7), 1929-1939.

Sąd Powiatowy w Gródku Jagiellońskim (Fond 447, opys 1, 1919-1939.

Forster Karol – polski działacz polityczny, pisarz, publicysta – (Fond 1033, opys 1), 1832-1879.

Wśród zarejestrowanych źródeł archiwalnych znalazły się między innymi materiały obrazujące działalność Politechniki Lwowskiej, wykazy profesorów i studentów, źródła do życia i działalności wybitnego polskiego historyka, Ludwika Finkla, materiały różnych urzędów i instytucji z terenu Lwowa i powiatu lwowskiego.

Na szczególną uwagę zasługuje przechowywana w aktach Związku Obrońców Lwowa lista ofiar walk o Lwów w listopadzie 1918 r. Obejmuje ona łącznie ponad 4100 nazwisk. Wśród nich znajdują się spisy cywilnych ofiar wojny w okresie od 1 do 22 listopada 1918 r., lista strat polskich żołnierzy spoczywających na cmentarzu Obrońców Lwowa oraz wykaz żołnierzy obcych armii zabitych, zmarłych z ran lub rannych w listopadzie 1918 r.

W aktach Karola Forstera zachowała się korespondencja z członkami znanych rodów polskich, m.in. Czartoryskich, Sapiechów, Radziwiłłów, Sanguszków.

W kolejnym etapie prac przeprowadzono kwerendę w 16 zespołach archiwalnych, tj.

Urząd Wojewódzki Lwowski (14779 spraw),

Uniwersytet im. Jana Kazimierza we Lwowie (14292 sprawy),
Towarzystwo Miłośników Lwowa (25 spraw),
Starostwo Powiatowe Przemyskie (36 spraw),
Państwowe Archiwum Lwowskie (16 spraw),
Lwowski Oddział Polskiej Partii „Obóz Wielkiej Polski” (14 spraw),
Grabowscy Lucjan, Maksymilian, Ambroży. Lwów – Kraków. Rodzinny zespół (537 spraw),
Zawodowa Szkoła dla Żydowskich Dziewcząt w Żółkwi (2 sprawy),
Prywatna Żydowskie Seminarium Żydowskiego Towarzystwa Narodowych i Średnich Szkół we Lwowie (3 sprawy),
VIII Państwowe Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego we Lwowie (11 spraw),
Prywatne Klasyczne Gimnazjum Żydowskiego Towarzystwa Średnich i Narodowych Szkół we Lwowie (7 spraw),
Świadectwa ukończenia nauki w szkołach narodowych, gimnazjach, liceach, seminariach, kursach i wyższych instytucjach naukowych /kolekcja/ (21 spraw),
Lwowski Zakład Piwowski (346 spraw),
Magistrat Królewskiego Stołecznego Miasta Lwowa t. 1 (1792 sprawy),
Kancelaria Lwowskiego Gubernatora (334 sprawy),
Lwowski Okręgowy Komitet NSDAP Dystrykt Galicja (44 sprawy).
Na uwagę zasługują zwłaszcza akta personalne wybitnych polskich naukowców, w niektórych przypadkach światowej sławy, związanych z Uniwersytetem im. Jana Kazimierza we Lwowie (m.in. prof. Roman Ingarden, prof. Jan Samsonowicz, prof. Kazimierz Twardowski, prof. Leon Chwistek, prof. Leon Kozłowski, prof. Franciszek Smolka, prof. Kazimierz Twardowski).

W czasie kwerendy w **Archiwum Państwowym Obwodu Tarnopolskiego** w Tarnopolu przygotowano szczegółowe spisy zespołów akt do 1939 r. oraz z okresu okupacji niemieckiej, mogące zawierać interesujące dla strony polskiej materiały. Do dalszych prac zakwalifikowano łącznie 77 zespołów z lat 1918-39 oraz 144 zespoły z okresu 1939-1945. Bardziej szczegółowej kwerendzie poddano 30 zespołów archiwalnych, głównie z okresu II Rzeczypospolitej.

Zawierają one między innymi szereg danych statystycznych, obrazujących stosunki demograficzne byłego województwa tarnopolskiego, w tym także imienne wykazy pracowników starostw powiatowych oraz Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu z roku 1939.

Prace w **Archiwum Państwowym Obwodu Rówieńskiego** w Równem objęły następujące materiały archiwalne:

- spuścizny i kolekcje - zawierają m. in. wykaz oficerów, podoficerów, żołnierzy walczących w powstaniu na Wołyniu w latach 1863–1864 pod dowództwem gen Edmunda Różyckiego (Fond 160, opis 1, sprawa 55);
- księgi metrykalne dawnych parafii rzymskokatolickich - poszukiwania ułatwia publikacja pt. *Katałoh metryczeskich knig, szczo zberichajutsja w Djerżawnom Archiwi Riwnieńskoj Oblasti*, Riwnie 2008, oprac. L. T. Piszpczuk, O.O.Nikitjuk. W odpisach z ksiąg metrykalnych, dotyczących osób przystępujących do spowiedzi i komunii, odnaleziono spisy osób narodowości polskiej (odnotowane w języku polskim wraz z podaniem wieku). Wykonane zostały kopie cyfrowe wykazów osobowych z dekanatu dubieńskiego (miasteczko Dubno, Beresteczko), (Fond 172, opis 1, sprawa 2 i 7); z dekanatu ostrogsko- rówieńskiego (miasteczko Ostróg), najstarszych ksiąg metrykalnych z miast Równe (Fond 171, opis 1, sprawa 12 i 134);
- organy administracji miejskiej - w magistracie miasta Równe odnaleziono spis wyborców do Sejmu i Senatu w latach 1919–1939 , wykaz kandydatów do Rady Miejskiej, wykaz towarzystw działających w Równem, (Fond 31, opis 2, sprawa 3784, 3788–3789);
- organy wymiaru wymiaru sprawiedliwości – odnaleziono wykaz właścicieli nieruchomości i ich hipotek z powiatów rówieńskiego, kostopolskiego i sarneńskiego (Fond 32, opis 1, sprawa 5a);
- akta szkolne i inspektoraty - odnaleziono spis nauczycieli, członków Wołyńskiego Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego (Fond 184, opis 1, sprawa 16); spis nauczycieli powiatu kostopolskiego 1928 i 1937–1938 (Fond 252, opis 1, sprawa 1, 4);

Rezultaty kwerend badawczych w 2013 r.

W 2013 r. badania skoncentrowane zostały w trzech archiwach obwodowych na Ukrainie: we Lwowie, Tarnopolu i Odessie. Zorganizowano do nich 3 wyjazdy badawcze.

W **Archiwum Państwowym Obwodu Tarnopolskiego** przeprowadzono poszukiwania w 15 zespołach archiwalnych (5957 jednostek archiwalnych), obejmujących akta instytucji administracji specjalnej, wymiaru sprawiedliwości, stowarzyszeń gospodarczych, w których znaleźć można informacje na temat życia społecznego, kulturalnego, religijnego czy politycznego ludności polskiej

zamieszkującej tereny Rzeczypospolitej sprzed 1939 roku. Na szczególną uwagę zasługują materiały archiwalne zgromadzone w zespole: Starostwo Powiatowe w Buczacz z lat 1918-1939. Obrazują one całokształt sytuacji społeczno-politycznej oraz gospodarczej w powiecie, ukazują relacje mniejszości narodowych (Ukraińcy, Żydzi) wobec władz państwa polskiego, dokumentują ważne wydarzenia dla społeczności lokalnej, m. in. wybory do Sejmu i Senatu RP oraz losy wielu inwalidów wojennych, byłych żołnierzy z okresu I wojny światowej, walczących w szeregach armii austriackiej, jak też późniejszych uczestników walk o niepodległość i kształt polskich granic wschodnich. Równie istotne dla badań historycznych, głównie z zakresu historii gospodarczej, są akta Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Tarnopolu z lat 1918-1939, obrazujące przebieg parcelacji gruntów oraz dokumentujące polski stan posiadania. W zespole zachowały się m. in. wykazy właścicieli majątków, spisy polskich osadników, w tym osób wojskowych i inwalidów wojennych. Wiele interesujących danych dotyczy obrotu ziemią w poszczególnych powiatach, takich jak: Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Kamionka Strumiłowa, Kopyczyńce, Podhajce, Przemyślany, Radziechów, Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Złoczów.

W **Archiwum Państwowym Obwodu Lwowskiego we Lwowie** przedmiotem kwerendy objęty został zespół pod nazwą: *Magistrat królewskiego i stołecznego miasta Lwowa* z lat 1787-1853. Szczegółowo zewidencjonowano i wpisano do komputerowej bazy danych 1797 jednostek archiwalnych. Zespół ten zawiera dokumenty z okresu zaboru austriackiego obejmujące lata 1787-1918. Sporządzony do niego inwentarz obejmuje cztery tomy oraz indeksy osobowy i rzeczowy. W czasie kwerendy zarejestrowano szczegółowo materiały z tomu 1 inwentarza z lat 1787-1853. Na uwagę zasługują materiały dotyczące regulowania spraw majątkowych mieszkańców Lwowa, w tym osób narodowości żydowskiej, jak też źródła do historii gospodarczej miasta, jego rozwoju kulturalnego oraz obrazujące wielonarodowościowy i wielowyznaniowy skład społeczności miejskiej Lwowa.

Ważną grupę akt stanowią bezcenne źródła dotyczące historii miasta i sytuacji prawnej mieszkańców Lwowa w okresie przechodzenia pod panowanie administracji austriackiej po rozbiorach państwa polskiego. Do tej grupy archiwaliów należą m. in.: rozporządzenia galicyjskiego krajowego gubernatorstwa, cyrkularze cesarzy austriackich i udzielone przez nich przywileje dla miasta Lwowa, zarządzenia regulujące pracę władz miejskich. Wiele materiałów dotyczy sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz spraw gospodarczych, ważnych dla społeczności miejskiej, np. wywłaszczania ziemskich działek przy poszerzaniu ulic, regulacji koryta rzeki Pełtwi, budowy cytadeli, udzielania subsydiów na budowę szpitali, na

remont szkół i zwiększenie etatów nauczycieli, ustanowienia opiekunów nad małoletnimi spadkobiercami mieszczan. Jednymi z ważniejszych dokumentów w zespole są kopie dyplomów i spisy honorowych obywateli miasta, czy też spisy mieszkańców przedmieść Lwowa z opisaniem ich mienia. Obszerną część stanowią materiały dotyczące kwestii wyznaniowych, regulujących sytuację prawną ludności żydowskiej oraz omawiające działalność cechów we Lwowie.

W 2013 r. zorganizowano po raz pierwszy w ramach prowadzonego programu rejestracji poloników wyjazd rozpoznawczy do **Archiwum Państwowego Obwođu Odeskiego w Odessie**. Zbiory zgromadzone w archiwum w Odessie pochodzą w zasadniczej większości z okresu po powstaniu miasta i portu w 1794 r. Materiały wcześniejsze są stosunkowo nieliczne, przeważnie znajdują się w kolekcjach prywatnej proveniencji i są związane ze sprawami rodzinnymi i majątkowymi. Ogółem przeglądem objęto 34 zespoły archiwalne. Rozpoznania dokonano sondażowo w trzech grupach zespołów archiwalnych:

1) Akta urzędów celnych z terenu obecnej Polski, głównie dawnych guberni: warszawskiej i płockiej, z końca XIX i początku XX w., które trafiły do archiwum w Odessie w wyniku przejęcia archiwaliów ewakuowanych z terenów Polski jesienią 1939 r.

2) Akta rosyjskich urzędów państwowych: urzędu celnego portu w Odessie mającego wśród swoich zadań kontrolę nad przyjezdnymi i ewentualne zapobieganie wjazdu osób, którym zakazano przebywania na terytorium Rosji, m.in. powstańców listopadowych (pozycja 3); urzędów, mających za zadanie organizację osadnictwa cudzoziemskiego na południu Rosji oraz nadzór nad osadnikami; zachowane materiały dotyczą przede wszystkim osadnictwa niemieckiego, bułgarskiego i greckiego, ale sprawy polskie również tam występują (pozycje 1, 31); policmajstra i komitetu cenzury wydawnictw zagranicznych.

3) Kolekcje prywatnej proveniencji. Wśród nich są zarówno materiały wytworzone przez rodziny polskie (Ścibor-Marchoccy, Sobańscy, Szemiotowie, Berezowscy), jak też zbiory historyków rosyjskich (Linniczenko, Skalkowski). Na uwagę zasługuje zwłaszcza spuścizna profesora Uniwersytetu Noworosyjskiego Iwana Linniczenki, który badał m.in. stosunki społeczne Polski i Księstwa Halickiego w XV-XVI w, a wśród zgromadzonych przez niego dokumentów są np. kopie przywilejów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego (zarówno pochodzące z kancelarii polskiej, jak też odręczne wypisy Linniczenki sporządzone do celów prowadzonych przez niego badań). Badania rozpoczęte w Odessie wymagają dalszych szczegółowych prac. Sondażowy przegląd inwentarzy archiwalnych wskazuje, że wiele interesujących archiwaliów można byłoby znaleźć w obszernych

rozmiarem zespołach, jak np. Zarząd generał-gubernatora Kraju Noworosyjskiego i Besarabii (niemal 30 000 j.a. z lat 1796-1874), Kancelaria gubernatora Odessy (ponad 20 000 j.a. z lat 1803-1919), Liceum im. Richelieu (3 360 j.a. z lat 1865), a także utworzony na bazie tegoż liceum Uniwersytet Noworosyjski (45 460 j.a. z lat 1865-1920). Istotne dla badaczy informacje mogą znajdować się w aktach 8. Gimnazjum męskiego w Odessie (gimnazjum to powstało w wyniku ewakuacji w 1914 r. gimnazjum z Lublina, funkcjonującego tam od 1872 r.). Z kolei przed sądem powiatowym w Bałcie toczyły się m.in. sprawy powstańców listopadowych i styczniowych (ponad 2 000 z lat 1796-1869).

Rezultaty kwerend badawczych w 2014 r.

W 2014 r. zorganizowano 2 wyjazdy badawcze. W ramach prac kontynuowanych w **Archiwum Państwowym Obwodu Tarnopolskiego** przeprowadzono poszukiwania w 17 zespołach archiwalnych, obejmujących akta instytucji administracji ogólnej, wymiaru sprawiedliwości, instytucji i organizacji oświatowych i gospodarczych, w których znaleźć można informacje na temat życia społecznego, kulturalnego, religijnego czy politycznego ludności polskiej zamieszkującej tereny Rzeczypospolitej sprzed 1939 roku. Na szczególną uwagę zasługują materiały archiwalne zgromadzone w zespole: Starostwo Powiatowe w Podhajcach z lat 1929-1939, w którym zgromadzono ważne dokumenty obrazujące sytuację społeczno-polityczną na Kresach Wschodnich, w tym materiały dotyczące relacji dwustronnych ze społecznością ukraińską i żydowską. Istotne dla badaczy dane zawiera dział zespołu obejmujący różnego typu materiały statystyczne, w tym sprawozdania starostwa informujące o liczebności, strukturze społecznej, wyznaniowej i narodowościowej mieszkańców powiatu. W tej części akt zachowały się też różnego rodzaju spisy ludnościowe, m. in. wykazy gospodarstw wiejskich, spisy wojskowe, w tym osób objętych poborem do służby wojskowej. Z kolei w zespole nr 17, pod nazwą **Powiatowe Biuro Odbudowy w Tarnopolu** odnaleziono szczegółowe rejestry szkód wojennych, jakich doznali mieszkańcy województwa tarnopolskiego w latach I wojny światowej, a następnie w okresie walk polsko-ukraińskich w 1918-1919 r. oraz w czasie wojny bolszewickiej w 1920 r. Znaczną część kwerendy poświęcono na poszukiwania w aktach sądowych, które obrazują między innymi polski stan posiadania w województwie tarnopolskim oraz zawierają szereg istotnych informacji do spraw majątkowych. Równie interesujące wyniki przyniosły badania w aktach instytucji szkolnych z terenu województwa tarnopolskiego, w wyniku których odnaleziono dokumenty obrazujące organizację i

działalność szkół polskich różnego szczebla (początkowych i średnich), skład narodowościowy uczniów, akta personalne uczniów i nauczycieli.

W **Archiwum Państwowym Obwodu Lwowskiego we Lwowie** kontynuowano badania z zespołu akt pod nazwą: *Magistrat królewskiego i stołecznego miasta Lwowa* z lat 1787-1918. W czasie kwerendy w grudniu 2014 r. zarejestrowano szczegółowo materiały z tomu 2 inwentarza z lat 1854-1888. Dokumentacja z badanego tomu inwentarza obejmowała m. in. korespondencję władz miejskich z innymi organami władzy, głównie galicyjskim Namiestnictwem, protokoły z posiedzeń Rady Miejskiej, akta dotyczące struktury wyznaniowej i religijnej miasta Lwowa, dokumenty obrazujące życie kulturalne, w tym akta dotyczące działalności szkół, teatrów lwowskich, różnego typu organizacji i stowarzyszeń, wydawanej we Lwowie prasy. Wiele informacji odnosiło się do działalności żydowskiej gminy wyznaniowej we Lwowie i jej relacji z władzami miejskimi. Część materiałów obejmowała dane o sytuacji finansowej miasta, o jego stanie sanitarnym, zabudowie i prowadzonych inwestycjach w infrastrukturze miejskiej. Istotne znaczenie mają odnaleziono dokumenty dotyczące stanu posiadania ludności miejskiej Lwowa, np. spis właścicieli miejskich domów według stanu na 1854 r. oraz z lat późniejszych, podania osób o wniesienie do ksiąg hipotecznych zapisów zmian w położeniu nieruchomości (1855 r. i lata późniejsze), umowy kupna-sprzedaży posiadłości miejskich, alfabetyczne wykazy płatników podatków miejskich etc.

Na szczególną uwagę zasługują pojawiające się w aktach zespołu wzmianki o nastrojach patriotycznych oraz manifestacjach mieszkańców Lwowa przed wybuchem powstania styczniowego (w 1862 r.). Z 1864 r. zachowało się rozporządzenie generał - gubernatora Mendsdorfa - Pouilly'ego o wprowadzeniu stanu wojennego w Galicji w związku z powstaniem polskim 1863/64, a następnie rozporządzenie o zniesieniu stanu wojennego z 20.03.1865.

Rezultaty kwerend badawczych w 2015 r.

Kwerendy archiwalne przeprowadzone zostały w Archiwum Państwowym Obwodu Lwowskiego we Lwowie oraz w Archiwum Państwowym Obwodu Tarnopolskiego w Tarnopolu. W 2015 r. zorganizowano 3 wyjazdy badawcze.

W **Archiwum Państwowym Obwodu Tarnopolskiego** przeprowadzono poszukiwania w 34 zespołach archiwalnych, głównie z okresu okupacji hitlerowskiej. W ich wyniku odnaleziono dokumentację obrazującą sytuację na Tarnopolszczyźnie w latach 1939-1945, w tym materiały na temat polityki okupacyjnej władz niemieckich wobec ludności polskiej, żydowskiej i ukraińskiej. W aktach zespołu Łanowiecki Urząd Powiatowy, województwo Krzemieniec odnaleziono liczne

archiwalia dotyczące statystyki ludności i zmian demograficznych, m. in. wykazy osób zamieszkałych w poszczególnych miejscowościach powiatu, wykazy osób rekrutowanych do Armii Czerwonej, jak też na roboty przymusowe do Niemiec.

Z kolei w zasobie **Archiwum Państwowego Obwodu Lwowskiego** przeprowadzono poszukiwania w 39 zespołach archiwalnych, obejmujących głównie akta instytucji administracji specjalnej oraz ochrony prawa i wymiaru sprawiedliwości, w których znaleźć można informacje na temat życia społecznego, kulturalnego, religijnego czy politycznego ludności polskiej zamieszkującej wschodnie tereny Rzeczypospolitej sprzed 1939 roku. W katach notarialnych przedstawiono szereg ważnych informacji dotyczących stanu majątkowego ludności, począwszy od lat 60-tych XIX w. Na uwagę zasługują akta 3 starostw powiatowych w Dobromilu, Starym Samborze i Stryju z okresu II Rzeczypospolitej. Zawierają one szereg cennych danych na temat relacji społeczno-politycznych, w tym szereg ewidencji ludności, m. in. wykazy wyborców do sejmiku, karty ewidencyjne osób z polskim obywatelstwem, wykazy poborowych, wykazy właścicieli zakładów przemysłowych i handlowych z uwzględnieniem ich narodowości.

W trakcie pobytu wytypowano ponadto do dalszego sprawdzenia pod kątem zawartości poloników 429 zespołów archiwalnych z okresu 1918-1939 oraz 154 zespoły z okresu okupacji radzieckiej i niemieckiej. Znajdują się w nich ważne informacje do zagadnień społecznych, politycznych, wojskowych, gospodarczych, wyznaniowych czy oświatowych związanych z ludnością polską zamieszkującą tereny Rzeczypospolitej sprzed 1945 roku.

W okresie sprawozdawczym prace w **Archiwum Państwowym Obwodu Lwowskiego we Lwowie** kontynuowano też w kolejnym trzecim tomie inwentarza zespołu pod nazwą: *Magistrat królewskiego i stołecznego miasta Lwowa z lat 1787-1905*. Obejmuje on akta dotyczące działalności Rady Miejskiej z wymienionego okresu oraz materiały dokumentujące działalność poszczególnych departamentów Magistratu Lwowskiego. Zespół zawiera materiały dotyczące historii miasta i sytuacji prawnej mieszkańców w okresie zarządu administracji austriackiej, a następnie uzyskania autonomii przez Galicję. W zespole zgromadzono rozporządzenia Magistratu, korespondencję z C.K. Namiestnictwem we Lwowie, C.K. Ministerstwami w Wiedniu, policją i innymi instytucjami, m.in. w sprawach ustanawiania nowych podatków czy naruszeń przepisów handlowych. Sprawy budowlane i miejskie obejmują m.in. wywłaszczania parceli ziemskich przy poszerzaniu ulic, budowy linii kolei żelaznej i dworca oraz podziemnego koryta rzeki Pełtwi, arendy, kontrakty na przeprowadzanie prac remontowych i oświetlenia ulic, założenie miejskiej sieci wodociągowej i gazowej, wprowadzenie tramwaju elektrycznego w miejsce

konnego. Wśród kwestii sanitarnych znajdują się raporty lekarzy miejskich dotyczące stanu zdrowotności, w tym epidemii pojawiających się w mieście, kwestie dotacji na budowę szpitali. Sprawy szkolnictwa to głównie korespondencja z Radami Szkolnymi, udzielanie dotacji na remont i zakładanie nowych szkół (także prywatnych), awanse i zwiększenie etatów nauczycieli. Wśród spraw wojskowych występują spisy rekrutów i ogłoszenia o poborze do wojska. Obszerną część stanowią materiały poświęcone kwestiom wyznaniowym, w tym dotyczące ludności żydowskiej (zmiany wyznania, nazwiska), dokumenty nadające mieszkańcom prawo przynależności do gminy miasta Lwowa czy też obywatelstwo austriackie, dotyczące działalności licznie powstających stowarzyszeń i korporacji zawodowych (malarzy, blacharzy, kuśnierzy, kominiarzy i in.) oraz fundacji charytatywnych.